

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ &
ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ταχ. Δ/ση : Γεροκωστοπούλου 24, Πάτρα

Ταχ. : 26221

Κώδικας

Πληροφορίες :

Τηλέφωνο : 2610/222377, 2610/621346

Fax : 2610/222377

Email : geotepel@otenet.gr;
info@geoteepel.gr

Ηλεκτρ. : www.geoteepel.gr
Δ/ση

Πάτρα: 13-10-2022

Αρ.Πρ.: 554

ΠΡΟΣ : Γραφείο Προέδρου
Περιφερειακού Συμβουλίου
Πελοποννήσου
κ. Ιωάννη Δ. Μαλτέζου

ΚΟΙΝ. Μέλη Επιτροπής
Παραρτήματος ΓΕΩΤ.Ε.Ε.

ΘΕΜΑ: «Διαβίβαση Γνωμοδότησης Επιτροπής Παραρτήματος ΓΕΩΤ.Ε.Ε. επί της ΜΠΕ για το αντιπλημμυρικό έργο της Καλαμάτας»

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα τη Γνωμοδότηση της Επιτροπής του Παραρτήματος Πελοποννήσου & Δυτικής Στερεάς Ελλάδας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για την τροποποίηση της υπ' αριθμ. 122004/13-7-2004 ΑΕΠΟ του έργου: «Αυτοκινητόδρομος Τρίπολης – Καλαμάτας, τμήμα Τσακώνα - Καλαμάτα», ως προς τα πρόσθετα/συμπληρωματικά υδραυλικά και αντιπλημμυρικά τεχνικά έργα στην περιοχή της Καλαμάτας Περιφέρειας Πελοποννήσου, η οποία εγκρίθηκε ομόφωνα στην υπ' αριθμ. 7/12-10-2022 συνεδρίαση της Δ.Ε. του Παραρτήματος Πελοποννήσου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε..

Ακρίβης Αντίγραφο
Σοφία Κλειπί

Για τη Διοικούσα Επιτροπή
Ο Πρόεδρος

Αθανάσιος Πετρόπουλος
Γεωπόνος

Συν/να: Γνωμοδότηση Επιτροπής Παραρτήματος ΓΕΩΤ.Ε.Ε. επί ΜΠΕ για αντιπλημμυρικό έργο Καλαμάτας

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ του ΓΕΩΤΕΕ/ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ & ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για την τροποποίηση της υπ' αριθμ. 122004/13-7-2004 ΑΕΠΟ του έργου: «Αυτοκινητόδρομος Τρίπολης – Καλαμάτας, τμήμα Τσακώνα - Καλαμάτα», ως προς τα πρόσθετα/συμπληρωματικά υδραυλικά και αντιπλημμυρικά τεχνικά έργα στην περιοχή της Καλαμάτας Περιφέρειας Πελοποννήσου

Ιστορικό συγκρότησης γνωμοδοτούσας επιτροπής

Με το υπ' αριθμ. 5/01.09.2022 Απόσπασμα Πρακτικού της ταυτάριθμης συνεδρίασης της Δ.Ε. του Παραρτήματος Πελοποννήσου και Δυτικής Στερεάς Ελλάδας του ΓΕΩΤΕΕ συγκροτήθηκε επιτροπή αποτελούμενη από τους:

1. Νικόλαο Δεπούνη, Γεωλόγο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Πατρών και Συντονιστή της επιτροπής,
2. Νικόλαο Κατριβέση, Γεωλόγο της Δ/σης Υδάτων Δυτικής Ελλάδας, της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου,
3. Μιχάλη Αντωνόπουλο, Γεωλόγο, Αντιπρόεδρο του Παραρτήματος Πελοποννήσου & Δυτικής Στερεάς Ελλάδας του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.,
4. Παναγιώτη Παρασκευόπουλο, Γεωπόνο της ΠΕ Ηλείας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και
5. Ιωάννη Κόκκορη, Δασολόγο, Μελετητή

προκειμένου να γνωμοδοτήσει επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) για την τροποποίηση της υπ' αριθμ. 122004/13-7-2004 ΑΕΠΟ του έργου: «Αυτοκινητόδρομος Τρίπολης – Καλαμάτας, τμήμα Τσακώνα - Καλαμάτα» (όπως ισχύει), ως προς τα πρόσθετα/συμπληρωματικά υδραυλικά και αντιπλημμυρικά τεχνικά έργα στην περιοχή της Καλαμάτας Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Η επιτροπή συνεδρίασε διαδικτυακά και κατόπιν ανταλλαγής απόψεων των μελών της κατέληξε στην κάτωθι γνωμοδότηση.

Γνωμοδότηση

Σύμφωνα με την υπό εξέταση ΜΠΕ, η προτεινόμενη λύση παροχετεύει τις παροχές ανάντη της περιμετρικής οδού προς επαρκείς αποδέκτες και αναδιευθετεί τον π. Νέδοντα. Η συνοπτική περιγραφή της προτεινόμενης λύσης σύμφωνα με το μελετητή της ΜΠΕ έχει ως εξής:

«Με την κύρια λύση προτείνεται η ανακούφιση του υφιστάμενου δικτύου ομβρίων της πόλης της Καλαμάτας με την παροχέτευση των ανάντη της Περιμετρικής οδού λεκανών των ρεμάτων Λαγκάδας και Ελαφογκρέμη μέσω υδραυλικής σήραγγας η οποία θα κατασκευαστεί υπογείως διήκοντας παραλλήλως και ανάντη της Περιμετρικής Οδού Καλαμάτας εντός των υφιστάμενων ορίων απαλλοτρίωσης του Α/Δ. Τα όμβρια ύδατα οδηγούνται μέσω του ρέματος Καραμπογιά στον π. Νέδοντα. Στην Λύση αυτή προβλέπεται η διευθέτηση του ρ. Καραμπογιά και η αναδιευθέτηση και εκβάθυνση του ποταμού Νέδοντα. Η Λύση αυτή έχει σχεδιαστεί με επάρκεια

παροχετευτικότητας για περίοδο επαναφοράς $T=50$ έτη ενώ παράλληλα διασφαλίζεται και επιτυγχάνεται η παροχέτευση της πλημμύρας 100-ετίας με μειωμένα ελεύθερα περιθώρια, αλλά χωρίς υπερχειλίσσεις. Η κατασκευή των έργων διευθέτησης και εκβάθυνσης προβλέπεται σε μεγάλο ποσοστό (περιλαμβανομένων και των καλυμμένων τμημάτων) εντός των ορίων της σημερινής διευθέτησης. Εξαίρεση αποτελεί το τμήμα των τελευταίων 700m προ της εκβολής του π. Νέδοντα στον Μεσσηνιακό κόλπο, όπου λόγω της μικρής σχετικά παροχετευτικότητας της διατομής του ποταμού, με μικρή κατά μήκος κλίση, απαιτείται διαπλάτυνση (κυρίως προς τα δυτικά) του ποταμού».

Από τη διερεύνηση του φακέλου της υποβληθείσας ΜΠΕ η επιτροπή διαπίστωσε ότι υπήρχαν εναλλακτικές λύσεις και περιβαλλοντικά ζητήματα που δεν εξετάστηκαν επαρκώς και πιο συγκεκριμένα:

1. Δεν εξετάστηκε η εναλλακτική λύση κατασκευής αντιπλημμυρικού φράγματος στην ορεινή κοίτη του π. Νέδοντα, με δυνατότητα πολλαπλών χρήσεων (άρδευσης, ύδρευσης, πυροπροστασίας), το οποίο με τις κατάλληλες υποδομές θα μπορούσε να προσελκύσει και διάφορες τουριστικές χρήσεις. Επισημαίνεται ότι οι κύριοι κλάδοι του Νέδοντα στον ανατολικό Ταΰγετο απορρέουν σε φυλλίτες, που καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση και είναι υδατοστεγανοί γεωλογικοί σχηματισμοί, που αποτρέπουν την κατείσδυση του νερού και συμβάλλουν στην αποταμίευσή του σε κατάλληλους ταμειευτήρες για διάφορες χρήσεις.
2. Δεν εξετάστηκε η εναλλακτική λύση της διαχείρισης των ημιορεινών και ορεινών κοιτών των υδατορεμάτων της υπόψη περιοχής. Ενδεικτικά, δεν εξετάστηκαν λύσεις όπως, η κατασκευή εγκάρσιων στις κοίτες των υδατορεμάτων μικρών φραγμάτων ή εξωποτάμιων λιμνοδεξαμενών που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην ανάσχεση των πλημμυρικών απορροών προς τα κατάντη και στην συγκράτηση μέρους των φερτών υλικών. Οι λύσεις αυτές συμβάλλουν εκτός των άλλων στην αποκατάσταση και βελτίωση της σύνθεσης και δομής της φυσικής και παραρεμάτιας βλάστησης στη λεκάνη απορροής που γίνονται οι επεμβάσεις. Συμπληρωματικά θα μπορούσε να εξεταστεί και η αναγκαιότητα αποκατάστασης της βλάστησης σε δάση και δασικές εκτάσεις των υπόψη λεκανών απορροής.
3. Η κύρια λύση δεν εξετάζει τις επιπτώσεις στη μείωση που θα επέλθει στην τροφοδοσία με νερό του υπόγειου προσχωματικού υδροφόρου (Σύστημα Παμίσου (EL0100100) τα οποίο βρίσκεται σε κακή χημική και ποσοτική κατάσταση σύμφωνα με το εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών ΣΔΛΑΠ 01. Η μείωση της τροφοδοσίας του υπόγειου προσχωματικού υδροφόρου θα έχει επιπτώσεις στα αδειοδοτημένα υδροληπτικά έργα (υδρογεωτρήσεις), στην ποιότητα (αύξηση αλατότητας) και ποσότητα των υπόγειων νερών και στην επαρκή άρδευση των υφιστάμενων αγροτικών δυναμικών καλλιεργειών, κυρίως υπαίθρια κηπευτικά. Επίσης, δε φαίνεται να λαμβάνει υπόψη δεδομένα από τη μελέτη που εκπονήθηκε για τον εκσυγχρονισμό του εγγειοβελτιωτικού έργου στην περιοχή μελέτης.

4. Η κύρια λύση δεν εξετάζει τις επιπτώσεις που θα επέλθουν στο παράκτιο μέτωπο, λόγω της σημαντικής μείωσης της στερεοαπορροής προς τη θάλασσα, καθότι θα επέλθει μεταβολή του ισοζυγίου της τροφοδοσίας με ιζήματα προς την ακτή.
5. Στην κύρια λύση δεν προτείνεται η ταυτόχρονη οριοθέτηση των υδατορεμάτων Λαγκάδα, Ελαφογκρέμη και Καλαμίτσι, ώστε να παραμείνουν ενεργές οι κοίτες τους για την απορροή των υδάτων των λεκανών κατάντη της περιφερειακής οδού και ως πρόσθετες λύσεις στο ενδεχόμενο πλημμυρικού συμβάντος που θα υπερβεί τον προτεινόμενο σχεδιασμό (συμπληρωματικό έργο της προτεινόμενης λύσης).

Μερικές εκ των ως άνω προτάσεων (πχ. ν.2 και ν.5) θα μπορούσαν να εξεταστούν ως εναλλακτικές-συμπληρωματικές λύσεις και να συμπεριληφθούν στο σχεδιασμό του κυρίως αντιπλημμυρικού έργου, ως συνοδά έργα. Ο κύριος λόγος είναι ότι μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην άμβλυνση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και με τη λογική αυτή θα πρέπει να γίνουν ταυτόχρονα ή και προγενέστερα του κυρίως αντιπλημμυρικού έργου. Το βέβαιο είναι ότι οι λύσεις αυτές θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ενισχυτικά στη δέσμευση των μεγάλων απορροών προς τα κατάντη, με αποτέλεσμα τη μείωση των παρεμβάσεων εκεί που υπάρχει μεγάλη τεχνική δυσκολία και αυξημένο κόστος.

Η πρόταση ν.1, η κατασκευή αντιπλημμυρικού φράγματος στην ορεινή κοίτη του π. Νέδοντα, θα μπορούσε να λειτουργήσει από μόνη της ως το κύριο αντιπλημμυρικό έργο για την πόλη της Καλαμάτας, με πολλαπλά οφέλη (περιβαλλοντικά, κοινωνικά, οικονομικά) για την ολοκληρωμένη διαχείριση (άρδευση, ύδρευση, αντιπλημμυρική προστασία, πυροπροστασία, κλπ.) και ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Συνοψίζοντας, η επιτροπή κρίνει ότι είναι απαραίτητη η κατασκευή αντιπλημμυρικού έργου για τη θωράκιση της πόλης της Καλαμάτας. Η επιτροπή πιστεύει ότι ένας συνδυασμός της προτεινόμενης κύριας λύσης, με τις παραπάνω παρατηρήσεις - προτάσεις, θα βελτίωνε το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της κύριας λύσης και θα απέδιδε το βέλτιστο περιβαλλοντικά και τεχνικό αποτέλεσμα. Σε κάθε περίπτωση είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη και οι εκτιμώμενες επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή, για μελλοντικά σενάρια, όπως αποτυπώνονται στα σχετικά μοντέλα πρόβλεψης για την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου.

Η γνωμοδοτούσα επιτροπή, 03/10/2022

Νικόλαος Δεπούνητης, Γεωλόγος
Νικόλαος Κατριβέσης, Γεωλόγος
Μιχάλης Αντωνόπουλος, Γεωλόγος
Παναγιώτης Παρασκευόπουλος, Γεωπόνος
Ιωάννης Κόκκορης, Δασολόγος